



MINISTERUL EDUCAȚIEI, CULTURII ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA

ÎNVĂȚĂMÂNT EXTRAȘCOLAR

CURRICULUM DE BAZĂ

pentru domeniul
Cultură și Societate

Chișinău, 2021

CZU ?

C ?

Aprobat la ședința *Consiliului Național pentru Curriculum*
din cadrul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova
(proces-verbal nr. ? din ? ??? 2021)

Coordonator general:

Valentin CRUDU, Șef Direcție *Învățământ General*, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării

Coordonator științific:

Vladimir GUȚU, *doctor habilitat în pedagogie, profesor universitar*, Universitatea de Stat din Moldova

Coordonator operațional:

Viorica MART, *consultant principal, Direcția Învățământ General*, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării

Coordonator de subgrup:

Maia ȘEVCIUC, *doctor în pedagogie, conferențiar universitar*, Universitatea de Stat din Moldova

Autori:

Vladimir GUȚU, *doctor habilitat în pedagogie, profesor universitar*, Universitatea de Stat din Moldova

Maia ȘEVCIUC, *doctor în pedagogie, conferențiar universitar*, Universitatea de Stat din Moldova

Carolina ȚURCANU, *doctor în drept, conferențiar cercetător*, Universitatea de Stat din Moldova

Ionela HÎNCU, *doctor în științe ale educației*, Liceul de Creativitate și Inventică "Prometeu-Prim", or. Chișinău

Tehnoredactare și design electronic:

Carolina ȚURCANU

Elaborat la comanda și cu susținerea Ministerului Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova.

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

CURRICULUM DE BAZĂ pentru domeniul CULTURĂ și SOCIETATE. Învățământ extrașcolar/ Vladimir Guțu, Maia Șevciuc, Carolina Țurcanu, Ionela Hîncu; coordonator general: Valentin Crudu; coordonator științific: Vladimir Guțu; Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova. – Chișinău: S.n., 2020 (???). – 32 p.

Referințe bibliogr.: ???.

ISBN ???

ISBN ???

© MECC

CUPRINS:

INTRODUCERE	4
I. REPERE CONCEPTUALE ALE CURRICULUMULUI DE BAZĂ PENTRU EDUCAȚIA EXTRAȘCOLARĂ, DOMENIUL CULTURĂ ȘI SOCIETATE	4
II. ADMINISTRAREA GENERALĂ A CURRICULUMULUI DE BAZĂ	
2.1. Planul de învățământ pentru activitatea cercurilor pe categorii	8
2.2. Administrarea Curriculumului de bază	8
III. COMPETENȚE GENERALE PENTRU DOMENIUL CULTURĂ ȘI SOCIETATE	10
IV. SISTEMUL DE PROFILURI ȘI COMPETENȚE SPECIFICE	11
4.1. Profilul <i>Social-pedagogic</i>	11
4.2. Profilul <i>Social-psihologic</i>	11
4.3. Profilul <i>Social-economic</i>	12
4.4. Profilul <i>Intercultural, etnocultural</i>	12
4.5. Profilul <i>Democrație și drepturile omului</i>	12
4.6. Profilul <i>Etnografie</i>	12
V. SISTEMUL DE CERCURI PE PROFILURI ȘI TIPURI DE ACTIVITĂȚI	13
5.1. Profilul <i>Social-pedagogic</i>	13
5.2. Profilul <i>Social-psihologic</i>	17
5.3. Profilul <i>Social-economic</i>	20
5.4. Profilul <i>Intercultural, etnocultural</i>	22
5.5. Profilul <i>Democrație și drepturile omului</i>	23
5.6. Profilul <i>Etnografie</i>	24
VI. SUGESTII METODOLOGICE PRIVIND ORGANIZAREA ACTIVITĂȚILOR ÎN CADRUL CERCURILOR, ALTOR FORME DE EDUCAȚIE EXTRAȘCOLARĂ	26
BIBLIOGRAFIE	29
ANEXE	30
<i>Anexa 1. Categoriile cercurilor (altor forme). Misiunea și funcțiile cercurilor în raport cu categoriile acestora, domeniul CULTURĂ ȘI SOCIETATE</i>	30

INTRODUCERE

Curriculumului de bază pentru educația extrașcolară, domeniul *Cultură și Societate* reprezintă componenta *Cadrului de referință al educației și învățământului extrașcolar*, dar și componenta nonformală a *Curriculumului Național*.

Documentul de față reprezintă un produs curricular de pionierat și are drept scop stabilirea finalităților privind domeniul *Cultură și Societate* și profilurile respective de activitate.

Totodată, documentul descrie administrarea generală a Curriculumului de bază: *structura profilurilor, tipuri de cercuri (altor forme), numărul de ore pe săptămână și pe an de studii, grupuri-țintă de elevi, alte informații*.

Pentru activitatea fiecărui tip de cercuri sunt determinate competențele specifice și indicate structurile care realizează aceste activități extrașcolare.

În baza *Curriculumului* dat, cadrele didactice, formatorii (educatorii), conducătorii de cercuri vor elabora Programele de activitate a cercului (altor forme), Proiecte didactice, scenarii ale activităților etc., în raport cu specificul instituției prestatoare de acest serviciu.

Așadar, *Curriculumul de bază* pentru educația extrașcolară, domeniul *Cultură și Societate* este elaborat în cadrul Proiectului Ministerului Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova, privind reformarea acestui subsistem și îndeplinește următoarele funcții: proiectivă, reglatorie, evaluativă și normativă.

Documentul se adresează cadrelor didactice, formatorilor, conducătorilor de cercuri din instituțiile de învățământ general, Centre de creație, alte structuri prestatoare de acest tip de serviciu.

I. REPERE CONCEPTUALE ALE CURRICULUMULUI DE BAZĂ PENTRU EDUCAȚIA EXTRAȘCOLARĂ, DOMENIUL CULTURĂ ȘI SOCIETATE

Curriculumul de bază pentru domeniul Cultură și Societate este elaborat în conformitate cu *Cadrului de referință al educației și învățământului extrașcolar* și face parte din ansamblul de documente curriculare specifice educației nonformale, în general, și, în speță, celor din domeniul *Cultură și Societate* (proiecte didactice, scenarii didactice, ghiduri metodologice etc.).

Curriculumul de bază pentru domeniul Cultură și Societate reprezintă un sistem de experiențe nonformale pe care instituțiile prestatoare de servicii extrașcolare oferă elevilor pe parcursul școlar.

În viziunea extrașcolară *Curriculumul de bază pentru domeniul Cultură și Societate* se axează pe principiile:

- integrității abordării sociocentrice și psihocentrice;
- centrării pe interesele, abilitățile și aptitudinile elevilor;
- dezvoltării timpurii a vocațiilor elevilor;
- complementarității și extinderii activităților de educație extrașcolară;
- valorificării potențialului educativ al profilurilor din domeniul sociouman, privind dezvoltarea personalității elevilor.

Din punct de vedere teoretic, *Curriculumul de bază* pentru educația extrașcolară, domeniul *Cultură și Societate* se axează pe aceleași prevederi conceptuale, ca și *Curriculumul pe discipline*

pentru învățământul formal: orientarea spre formarea de competențe; centrare pe cel ce învață; asigurarea interconexiunii dintre finalități, conținuturi și activități de învățare; varietatea conținuturilor; inter- și trans-disciplinaritatea; învățarea activă în medii favorabile de educație.

Totodată, specificul ține de următoarele:

- finalitățile și conținuturile au un caracter variant și de fiecare dată, depind de interesele, doleanțele celor ce învață;
- activitățile educative prevăd participarea activă a elevilor în acest proces în raport cu oportunitățile acestora;
- nivel mai înalt de motivare a elevilor pentru activitățile extrașcolare respective;
- libertatea cadrelor didactice în alegerea strategiilor educative.

În acest context, *Curriculumul de bază* pentru educația extrașcolară, domeniul *Cultură și Societate* se structurează pe profiluri și tipuri de activități socioumane, care la rândul lor determină și tipologia cercurilor și altor forme de organizare a educației extrașcolare. De menționat, că tipologia profilurilor, tipurilor de activități și formelor de organizare a educației extrașcolare în cadrul acestui domeniu sunt deschise spre dezvoltare, complementare, extindere.

Așadar, domeniul *Cultură și Societate* se structurează pe următoarele profiluri:

- **Social-pedagogic și social-psihologic** – includ domenii de conținut, precum: educația pentru timpul liber, educația pentru mass-media, educația pentru mediu, dezvoltare personală, cultura comunicării, deprinderi și abilități de viață etc. Activitățile se desfășoară în baza centrelor complexe de dezvoltare, în cluburi de dezbateri, asociații în domeniul dezvoltării deprinderilor de viață, cercuri, cluburi ale viitorilor pedagogi/ psihologi etc.
- **Social-economic** – include domenii de conținut, precum: educație civică, educație socială, educație economică, educație financiară, educație casnică etc. și vizează pregătirea tinerilor pentru practicile economice, incluziunea socială și financiară, orientarea în lumea bunurilor și pe piața muncii etc.
- **Intercultural, etnocultural** – include domenii de conținut, precum: educație interculturală, educație etnoculturală (obiceiuri și datini strămoșești), meșteșuguri populare, etnografie și folclor, cultura comunicării, muzee școlare etc.
- **Democrație și drepturile omului** – include în mare parte noile educații.
- **Etnografie** – include domenii de conținut, precum: țări și capitale europene, istoria Europei, geografia Europei, cultură și civilizație etc. Activitățile au drept scop lărgirea cunoștințelor privind geografia și istoria Europei, culturile și civilizațiile europene, ale lumii, etnografia etc. și se desfășoară în baza grupelor de marșuri turistice, în călătorii, excursii, studiind istoria și cultura ținutului natal.

De menționat, că fiecare profil poate fi realizat prin mai multe tipuri de cercuri (prin mai multe forme: cluburi, asociații, societăți etc.) Cercurile pot fi disciplinare (de ex.: *cercul de istorie, cercul de geografie* etc.) Cercurile pot fi și interdisciplinare/ polidisciplinare (de ex.: *cercul de limbă și literatură, cercul de istorie și geografie* etc.); cercurile pot fi axate pe problemele transversale (de ex.: *cercul viitorului pedagog/ psiholog, cercul privind drepturile omului, cercul de educație interculturală* etc.). Numărul cercurilor, tipologia cercurilor (și altor forme), durata de activitate a cercurilor, grupurile-țintă de elevi se reglementează de *Regulament-cadru și Regulamentele interne/ instituționale*.

Așadar, *Curriculumul de bază* pentru educația extrașcolară, domeniul *Cultură și Societate* este orientat la realizarea axelor valorice ale *Curriculumului Național* prin modalitățile și funcțiile sale specifice:

- Deschiderea spre cadrul axiologic în era diminuării/ reactualizării valorilor umane (prin valorificarea noilor educații în cadrul activităților nonformale).
- Orinetarea spre formarea de competențe-cheie pentru educația pe parcursul întregii vieți (prin specificarea competențelor pentru domeniul și profilurile respective).
- Deschiderea spre formare, autorformare a personalității elevului (prin crearea mediilor favorabile de educație nonformală în raport cu nevoile și potențialul fiecărui elev).
- Deschiderea spre interculturalitate/ multiculturalitate în era globalizării, internaționalizării, dar și problematicei etnoculturale din Republica Moldova (prin includerea elevilor de diferite etnii în activități interculturale).
- Valorificarea educației antreprenoriale și economice în era crizelor economice (prin includerea elevilor în elaborarea și aplicarea proiectelor antreprenoriale).
- Deschiderea spre învățare activă, creativă/ constructivă, dar și spre evaluarea axată pe succes și performanță (prin combinarea tehnologiilor didactice/ educaționale, tehnologiilor informaționale și noilor forme de educație extrașcolară).

Așadar, noua paradigmă educativă postmodernă, inclusiv cea a educației nonformale, plasează pe prim-plan opțiunea pentru ideile umaniste:

- ✓ recunoașterea personalității elevului ca valoare supremă, respectarea caracterului unic și irepetabil al fiecărui individ;
- ✓ egalarea șanselor tuturor elevilor la autodeterminare, autoorganizare, autoafirmare, autorealizare;
- ✓ realizarea dreptului elevilor la dezvoltarea aptitudinilor și intereselor rezonabile;
- ✓ asigurarea protecției sociale;
- ✓ respectarea drepturilor fundamentale ale omului și, în speță a copilului;
- ✓ armonizarea relațiilor interpersonale dintre educatori și educabili: părinți și copii, profesori și elevi, dintre toți actorii sociali.

Umanizarea permite și implică materializarea unei educații nonformale variative a personalității, ținând cont de interesele și particularitățile diferitor categorii de grupuri sociale de elevi. Ea cuprinde, de asemenea, idei în baza cărora se vor forma calități moral-civice și psihologice ale personalității, viabile în condițiile perioadei de construire a societății bazate pe cunoaștere.

În acest context, trebuie de menționat, că domeniul CULTURĂ și SOCIETATE dispune de valențele formative de a contribui la dezvoltarea competențelor-cheie pentru învățarea pe parcursul întregii vieți (Bruxelles, 2018), (*a se vedea Fig.1.*), prin formarea competențelor generale și specifice la profilurile respective.

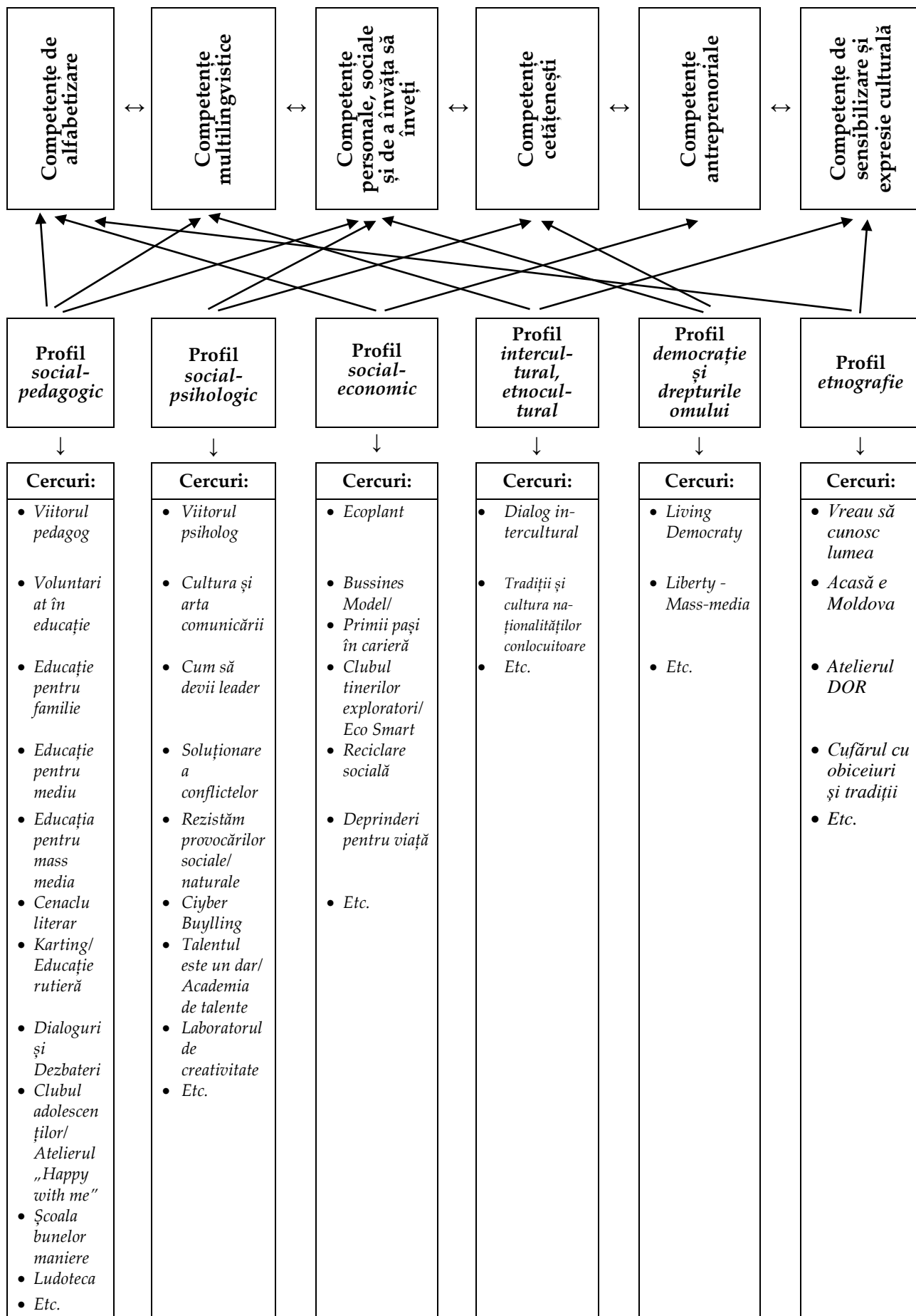


Figura 1. Corelări dominante a profilurilor din domeniul CULTURĂ și SOCIETATE cu competențele-cheie pentru învățarea pe parcursul întregii vieți (Bruxelles, 2018)

De menționat, că educația extrașcolară are funcția de a contribui la formarea/ dezvoltarea competențelor-cheie pentru învățarea pe parcursul întregii vieți (Bruxelles, 2018), inclusive prin și în cadrul domeniului *CULTURĂ și SOCIETATE*. Fig.1 reflectă corelarea profilurilor respective cu una sau mai multe competențe-cheie. Structura și conținutul competențelor-cheie sunt reflectate în *Curriculum de bază: competențe pentru educația și învățământul extrașcolar* (2020).

II. ADMINISTRAREA GENERALĂ A CURRICULUMULUI DE BAZĂ

2.1. Planul de învățământ pentru activitatea cercurilor pe categorii (a se vedea Anexa 1):

Categorii cercului (altor forme)	Numărul de ore pe săptămână			
	Învățământ primar	Învățământ gimnazial	Învățământ liceal	Centre de creație (alte forme)
Cercuri din categoria A	1/2	1/2	1/2	
Cercuri din categoria B	1/2	1/2	1/2	
Cercuri din categoria C	1/3	1/3	1/3	
Cercuri din categoria D	1/3	1/3	1/3	

2.2. Administrarea Curriculumului de bază:

Nr. crt.	Profiluri	Tipuri de activități/ tipuri de cercuri ^{1, 2}	Grupul țintă de elevi ³	Numărul de ore pe săptămână (minim/ maxim)	Durata în ani
1.	<i>Social- pedagogic</i>	1. <i>Viitorul pedagog</i>		1-3 ore	1-3 ani
		2. <i>Voluntariat în educație</i>			
		3. <i>Educație pentru familie</i>			
		4. <i>Educație pentru mediu</i>			
		5. <i>Educația pentru mass media</i>			
		6. <i>Cenaclu literar</i>	cl. X-XII	2 ore	1 an
		7. <i>Karting/ Educație rutieră</i>	cl. I-IV; cl. V-VI	1 oră	2 ani
		8. <i>Dialoguri și Dezbateri</i>	cl. V-IX; cl. X-XII	2 ore	3 ani

¹ Lista cercurilor este una recomandată pentru toate instituțiile ce prestează servicii de educație extrașcolară pentru domeniul *CULTURĂ și SOCIETATE*. Această listă include cercuri care deja funcționează în instituțiile de învățământ general, Centre de creație, dar și Cercuri care pot fi inițiate/ create ca unele noi. Totodată, lista cercurilor este deschisă și poate fi completată cu alte cercuri actuale pentru elevi.

² În domeniul dat termenul "cerc" este aplicat ca unul generic, având în vedere și alte forme de educație extrașcolară: cluburi, laboratoare de creație, parcuri științifice etc.

³ Grupul-țintă de elevi pentru un tip anumit de cerc, precum și numărul de ore pe săptămână și durata studiilor din cadrul acestui cerc se stabilesc de Regulamentele interne, de categoria cercurilor, precum și de *Regulamentul-cadru al Ministerului Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova*.

		9. Clubul adolescen-ților/ Atelierul „Happy with me”	cl. VIII-X	2 ore	2 ani
		10. Școala bunelor maniere	cl. I-IV	2 ore	1 an
		11. Ludoteca	cl. I-IV	2 ore	1 an
		12. Etc.			
2.	Social- psihologic	1. Viitorul psiholog			
		2. Cultura și arta comunicării			
		3. Cum să devii leader			
		4. Soluționarea conflictelor			
		5. Rezistăm provocărilor sociale/ naturale			
		6. Ciyber Buylling	cl. I-IV; cl. V-IX	2 ore	2 ani
		7. Talentul este un dar/ Academia de talente	cl. I-IV; cl. V-IX	4 ore	
		8. Laboratorul de creativitate	cl. V-IX; cl. X-XII	1 oră	
		9. Etc.			
3.	Social- economic	1. Ecoplant	cl. X-XII	1 oră	3 ani
		2. Bussines Model/ Primii pași în carieră	cl.VIII-IX; cl. IX-XII	1 oră	4 ani
		3. Clubul tinerilor exploratori/ Eco Smart	cl. IX-XII	1 oră	3 ani
		4. Reciclare socială	cl. IX-XII	1 oră	3 ani
		5. Deprinderi pentru viață	cl. V-IX; cl. X-XII	1 oră	1 an
		6. Etc.			
4.	Intercultural, etnocultural	1. Dialog intercultural	cl. V-IX	1 oră	1 an
		2. Tradiții și cultura naționalități-lor conlocui- toare		1 oră	1 an
		3. Etc.			
5.	Democrație și drepturile omului	1. Living Democracy	cl. VII-IX; cl. X-XII	2 ore	3 ani
		2. Liberty -Mass-media	cl. V-IX; cl. X-XII	1 oră	2 ani
		3. Etc.			
6.	Etnografie	1. Vreau să cunosc lumea	cl. I-IV	1 oră	1 an
		2. Acasă e Moldova	cl. X-XII	1 oră	3 ani
		3. Atelierul DOR	cl. V-IX; cl. X-XII	2 ore	1 an
		4. Cufărul cu obiceiuri și tradiții	cl. V-IX; cl. X-XII	4 ore	1 an
		5. Etc.			

III. COMPETENȚE GENERALE PENTRU DOMENIUL CULTURĂ ȘI SOCIETATE

- *Valorificarea aptitudinilor, nevoilor, intereselor, predispozițiilor proprii în alegerea adecvată a profilului și activităților specifice, oferite de instituțiile de educație extrașcolară (nonformală).*
- *Promovarea și dezvoltarea valorilor culturale și sociale prin participarea activă în viața socială, politică, culturală, manifestând responsabilitate, respect pentru alte persoane și convingerile lor, spirit critic și toleranță față de alte opinii.*
- *Valorificarea mijloacelor, contextelor, oportunităților de adaptare și interacțiune socială și culturală.*
- *Integrare în acțiuni de grup, colaborare și cooperare constructivă, comunicare eficientă în diferite situații contradictorii, manifestând un comportament flexibil și socialpozitiv.*
- *Transpunerea/ transferarea achizițiilor cognitive, afective și psihomotorii dobândite în cadrul învățământului formal în realizarea activităților alese din cadrul învățământului extrașcolar (nonformal).**
- *Valorificarea patrimoniului național, cultural, etnografic, turistic, etnocultural, antreprenorial, demonstrând spirit civic și inovator.*
- *Orientarea în spațiul social, cultural, politic, informațional, manifestând conștiință civică și rezistență la demersuri manipulative, de dezinformare, dar și la situații de stres.*
- *Valorificarea profilurilor social-pedagogic, social-psihologic, social-economic, social-cultural/ intercultural în vederea formării și dezvoltării orientărilor valorice în raport cu aptitudinile și oportunitățile proprii.*
- *Înțelegerea și conștientizarea diversității și integrității valorilor sociale europene, dar și general umane, conștientizând modul în care identitatea națională contribuie la identitatea europeană.*
- *Explorarea resurselor personale în diferite situații de viață determinate de condițiile sociale, economice, juridice, politice, culturale, manifestând atitudine de colaborare, asertivitate și integritate.*
- *Orientarea și adaptarea la procesele globalizării, internaționalizării, schimbarea de contexte sociale, economice, demografice, educaționale, manifestând relații interpersonale pozitive și participare socială de succes.*

IV. SISTEMUL DE PROFILURI ȘI COMPETENȚE SPECIFICE

4.1. Profilul Social-pedagogic

Competențele specifice profilului *Social-pedagogic*:

- *Cunoașterea și justificarea rațională a oportunităților și orientărilor sociale privind educația, formarea și cariera, axându-se pe valorile învățării pe tot parcursul vieții.*
- *Recunoașterea valorilor sociale în diferite contexte de viață, demonstrând atitudine pozitivă față de sine și cei din jur.*
- *Proiectarea și parcurgerea responsabilă și conștientă a traseului propriu de autoeducare, manifestând dorință de aplicare a experiențelor anterioare în diverse situații de viață.*
- *Apresiasi valorică a comportamentelor proprii și ale altor persoane în contextul normelor sociale, dând dovadă de atitudine critică și comunicare asertivă.*
- *Perceperea analitică a fenomenului educațional din societatea modernă, demonstrând atitudine pozitivă față de specialitățile de profil pedagogic și față de cariera didactică a tinerilor.*
- *Valorificarea abilităților de comunicare, de relaționare în contextul de modelare/ realizare a unor activități educaționale cu semenii sau cu elevi din clasele inferioare (seminare, traininguri etc.).*

4.2. Profilul Social-psihologic

Competențele specifice profilului *Social-psihologic*:

- *Abordarea și înțelegerea critică a problemelor psihosociale, manifestând interes și implicare în gestionarea diferitor relații interpersonale.*
- *Participarea activă în modernizarea societății, crearea condițiilor de socializare, demonstrând comunicare eficientă și atitudini constructive.*
- *Promovarea culturii și conștiinței vieții comunitare, contribuind la ridicarea calității vieții omului ca bază a dezvoltării continue a societății.*
- *Manifestarea interesului față de fenomene psihologice și modalități de asistență psihologică în societate.*
- *Participare în activități de asistență psihologică, realizate de specialiști în domeniu, în calitate de educabil și voluntar, demonstrând însușirea conștientă a unor mecanisme de realizare a acestui proces.*
- *Inițierea și implicarea în proiecte psihologice direcționate spre diminuarea și profilaxia unor fenomene asociale (narcomanie, violență școlară etc.), a deficiențelor de adaptare socială a personalității, a devianțelor comportamentale etc., sub conducerea specialiștilor în psihologie, psihopedagogie.*

4.3. Profilul Social-economic

Competențele specifice profilului *Social-economic*:

- *Cunoașterea diferitor contexte și oportunități de aplicare în practică a ideilor personale, dovedind interes și implicare în depășirea provocărilor sociale și economice cu care se confruntă angajatorul și societatea.*
- *Planificarea și realizarea proiectelor cu valoare culturală, socială sau financiară, demonstrând conștiință civică și rezistență la problemele și tendințele financiare referitoare la cost și valoare.*
- *Gestionarea și promovarea rezultatelor antreprenoriale, manifestând autoevaluare critică și selectivă a sinelui și a resurselor sociale.*

4.4. Profilul Intercultural, etnocultural

Competențele specifice profilului *Intercultural, etnocultural*:

- *Cunoașterea și exprimarea identității culturale proprii în context european, global, demonstrând gândire critică și atașament față de valorile naționale și general umane.*
- *Valorificarea experiențelor interculturale și etnoculturale în vederea dezvoltării personale pe parcursul vieții, manifestând interes axiologic și deschidere pentru sprijinirea diversității culturale.*
- *Aprecierea și apropierea elementelor specifice culturii altor țări, exprimând toleranță/ empatie și acceptare a diversității culturale.*

4.5. Profilul Democrație și drepturile omului

Competențele specifice profilului *Democrație și drepturile omului*:

- *Perceperea și conștientizarea semnificației drepturilor și responsabilităților omului în societatea democratică.*
- *Gestionarea eficientă a acțiunilor de revendicare a drepturilor de la titulari de obligații, respectând normele democratice de securitate personală și socială.*
- *Cooperarea și realizarea unor proiecte de promovare a culturii, păcii, nonviolenței, respectarea vieții private, manifestând conștiință civică și autonomie în luarea deciziilor.*

4.6. Profilul Etnografie

Competențele specifice profilului *Etnografie*:

- *Cunoașterea în timp și spațiu a evenimentelor și personalităților istorice din mediul local, național și univesal, demonstrând înțelegerea continuității și a schimbărilor în istoria națională și cea universală.*
- *Analiza critică a informației din diferite surse și determinarea relațiilor de cauzalitate în istorie, demonstrând spirit civic activ și responsabil.*

- Participarea directă și constructivă în viața/ activități civice(e) și sociale(e), manifestând interes și atitudine pozitivă pentru cunoașterea lumii și a sinelui prin istorie.
- Promovarea valorilor istorice și a patrimoniului cultural, manifestând respect față de țară și neam.

V. SISTEMUL DE CERCURI PE PROFILURI ȘI TIPURI DE ACTIVITĂȚI

5.1. Profilul Social-pedagogic

Nr. crt.	Tipul (denumirea) cercului/ activității extrașcolare	Obiectivele activității cercurilor (altor forme)	Instituții preatatoare de servicii extrașcolare
1.	<i>Viitorul pedagog</i>	<p><u>Obiective:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Identificarea elevilor cu predispoziții pentru cariera pedagogică; • Crearea condițiilor de valorificare a interesului elevilor pentru cariera pedagogică. • Organizarea activităților preprofesionale educative a elevilor. • Stabilirea posibilelor trasee în cariera didactică. • Promovarea valorilor și a valențelor profesiilor pedagogice în societate. <p><u>Conținuturi recomandate:</u> (1) Pedagog – ca valoare socială; (2) De ce vreau și de ce nu vreau să devin pedagog; (3) Pedagog – cu care ași vrea să seamăn; (4) Vreau să predau la elevii mai mici; (5) Profilul pedagogului de azi și de mâine; (6) Activități educative cu elevii mai mici; (7) Activități educative cu colegii; (8) Etc.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Instituții de învățământ general; 2. Centre de creație; 3. Alte forme.
2.	<i>Voluntariat în educație</i>	<p><u>Obiective:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Identificarea voluntarilor pentru activități în domeniul educației; • Stabilirea tipurilor de activități de voluntariat în educație. • Formarea abilităților de voluntariat la elevii în raport cu tipul de activitate. • Organizarea activităților de voluntariat în educație. • Ghidarea elevilor în cariera didactică/ pedagogică a elevilor prin implicarea acestora în activități de voluntariat. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Instituții de învățământ general; 2. Centre de creație; 3. Alte forme.

		<u>Conținuturi recomandate:</u> (1) Fenomenul de voluntariat (ce este voluntariatul); (2) Voluntar în educație; (3) Forme și tipuri de voluntariat în educație; (4) Seminare: cum de organizat și realizat activitățile de voluntariat; (5) Organizarea și monitorizarea activităților de voluntariat; (6) Etc.	
3.	<i>Educație pentru familie</i>	<u>Obiective:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Implementarea și extinderea activităților privind educația pentru familie și în familie, realizată în cadrul educației familiale. • Pregătirea elevilor pentru viața familială și perceperea familiei ca valoare. • Formarea unor abilități de relaționare, comunicare, comportament necesare pentru a crea o familie trainică. • Formarea unor abilități/ atitudini de comunicare eficientă a elevilor cu părinții. <u>Conținuturi recomandate:</u> (1) Eu și familia mea; (2) Familia – retrospectiva istorică; (3) De sunt familii fericite și nefericite; (4) Profilul unei familii tinere; (5) Cum de soluționat conflictele în familie; (6) Viitorul instituției de familie; (7) Etc.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Instituții de învățământ general; 2. Centre de creație; 3. Alte forme.
4.	<i>Educație pentru mediu</i>	<u>Obiective:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Complementare și extindere a posibilităților de formare a atitudinii pozitive la elevi față de mediu. • Includerea elevilor în activitățile specifice de formare a atitudinilor respective față de mediu. • Promovarea atitudinii pozitive față de mediu la nivel de societate prin activitatea cercului respectiv. <u>Conținuturi recomandate:</u> (1) Mediul în care noi trăim; (2) Mediul în care noi dorim să trăim; (3) De ce trebuie de protejat mediul înconjurător; (4) Ce trebuie să știm și să facem ca să protejăm mediul; (5) Etc.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Instituții de învățământ general; 2. Centre de creație; 3. Alte forme.
5.	<i>Educația pentru mass media</i>	<u>Obiective:</u> <ul style="list-style-type: none"> • Formarea la elevi a culturii de receptor de informații oferite de mass media. • Formarea la elevi a unor abilități de orientare în informații/ dezinformații ofrite de mass media. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Instituții de învățământ general; 2. Centre de creație; 3. Alte forme.

		<ul style="list-style-type: none"> Formarea la elevi a unor abilități de interacțiune cu diferite mijloace de mass media. <p><u>Conținuturi recomandate:</u> (1) Mass media și funcțiile ei în societate; (2) Mass media și tânăra generație; (3) Mass media nagajată politic: informare și dezinformare; (4) Cum să ne protejăm de fak-uri/ dezinformare; (5) Etc.</p>	
6.	<i>Cenaclu literar</i>	<p><u>Obiective:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Cultivarea și stimularea gustului estetic în domeniul literaturii și al artei. Promovarea scrierii creative. Valorificarea energiei vitale a cuvântului artistic. Formarea abilităților la elevi pentru exprimarea clară și concisă, pentru formularea artistică a narațiunii. <p><u>Conținuturi recomandate:</u> (1)Teoriile lecturii; (2) Tehnici de stimulare a gândirii creative; (3) Tensiunea textului; (4) Personaje, linii narative și lumi; (5) Cum începem și cum încheiem o povestire? (6) Creatologia; (7) Scrierea creativă axată pe proză; (8) Scrierea creativă axată pe poezie.</p>	<ol style="list-style-type: none"> Instituții de învățământ general; Centre de creație; Alte forme.
7.	<i>Karting/ Educație rutieră</i>	<p><u>Obiective:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Cunoașterea și aplicarea regulilor minimale de circulație în calitate de pieton în mediul urban și în mediul rural. Formarea abilităților, competențelor și comportamentului rutier responsabil. Externalizarea unui comportament sigur în situații de trafic rutier în calitate de pieton. <p><u>Conținuturi recomandate:</u> (1) Buletinul siguranței rutiere; (2) Tipuri de comportamente în contexte rutiere; (3) Identificarea riscului rutier – limitele fizice și psihice ale vârstei; (4) Oprește-te, ascultă, privește și gândește! (5) Strada, aleea, poteca; (6) Spații de joacă; (7) Biciclistul – echipamentul de protecție, spații și reguli de circulație specifice; (8) Reguli de utilizare a transportului în comun; (9) Contexte și spații rutiere nesigure.</p>	<ol style="list-style-type: none"> Instituții de învățământ general; Centre de creație; Alte forme.
8.	<i>Dialoguri și Dezbateri</i>	<p><u>Obiective:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Dezvoltarea la elevi a capacității de documentare, de argumentare și de utilizare a dovezilor în elaborarea unui 	<ol style="list-style-type: none"> Instituții de învățământ general; Centre de creație;

		<p>discurs argumentativ, a gândirii critice și raționale.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cunoașterea valorilor democratice, exersarea de către elevi a practicilor democratice de bază, în vederea aumării rolului și statutului de cetățean activ. • Promovarea activismului tinerilor din țară. • Promovarea participării active a tinerilor la viața democratică. • Încurajarea dezbaterii pe subiecte axate pe temele și prioritățile stabilite prin Strategia UE pentru tineret. <p><u>Conținuturi recomandate:</u> (1) Tinerii dezbat; (2) Statutul de tânăr și grupurile-țintă ale strategiei; (3) Educația civică și cetățenească în context european; (4) Tânăra generație și participarea politică; (5) Sănătate, Sport, recreere; (6) Mncă, antreprenoriat, voluntariat; (7) Forme de excluziune socială a tinerilor; (8) Generația digitală și dependența de media; (9) Pericolele digitalizării în rândul tinerilor; (10) Tranziția de la școală la muncă și corelarea dintre sisteme; (11) Adolescenți cu cel puțin unul dintre părinți plecați în străinătate; (12) Stereotipuri. Prejudecăți. Discriminare. (13) Consumul de droguri în rândul tinerilor: cauze, efecte și soluții”.</p>	3. Alte forme.
9.	<p>Clubul adolescenților/ Atelierul „Happy with me”</p>	<p><u>Obiective:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Dezvoltarea autonomiei. • Gestionarea emoțiilor și a situațiilor de viață. • Dezvoltarea abilităților de a stabili relații interumane constructive. • Interiorizarea sănătoasă a autorității. <p><u>Conținuturi recomandate:</u> (1) Comunicarea asertivă; (2) Limite ferme și asiguratoare în relațiile cu cei din jur; (3) Feedback în relațiile cu ceilalți; (4) Reziliența și gestionarea situațiilor de bullying; (5) Modalități de coping, depășire a perioadelor de stres, anxietate, depresie; (6) Încurajarea și exersarea de relații sănătoase și benefice cu cei din jur; (7) Cum facilităm comunicarea despre probleme specifice vârstei sau situații speciale în colectivitate, în relațiile de prietenie, în familie, etc.; (8) Recunoașterea și acceptarea emoțiilor ca parte din sine; (9) Modalități de reglare a</p>	<p>1. Instituții de învățământ general; 2. Centre de creație; 3. Alte forme.</p>

		emoțiilor și a stimei de sine; (10) Teste de personalitate, tipuri de inteligență multiplă, etc.	
10.	Școala bunelor maniere	<p><u>Obiective:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Formarea unui comportament civilizat • Dobândirea unor competențe și abilități sociale necesare. • Cultivarea interesului pentru frumos. • Dezvoltarea unui comportament acceptabil social. • Exersarea politetii, a curtoaziei, învățarea și aplicarea bunelor maniere. • Crearea unei comunități armonioase, bazată pe respect reciproc și toleranță față de diversitate. <p><u>Conținuturi recomandate:</u> (1) O prezență plăcută în societate; (2) Conversația. Știm să vorbim? (3) Comunicarea cu ceilalți; (4) Rafinamentul cotidian; (5) „Te rog” și „Mulțumesc”; (6) Reguli de comportament civilizat la masă; (7) Punctualitatea; (8) De ce avem nevoie de bune maniere?</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Instituții de învățământ general; 2. Centre de creație; 3. Alte forme.
11.	Ludoteca	<p><u>Obiective:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Asigurarea, integrarea și adaptarea copiilor spre sarcini colective. • Recrearea într-un cadru ludic și participativ prin organizarea timpului liber. • Educarea și culturalizarea copiilor, într-un cadru alternativ modului clasic de educație • Transmiterea, asimilarea și schimbul cultural. • Dezvoltarea armonioasă a personalității copilului. • Favorizarea re/ integrării sociale. <p><u>Conținuturi recomandate:</u> (1) Ne jucăm, învățăm și descoperim lumea; (2) Labirintul de ațe; (3) Biblioteca micului arhitect; (4) Vacanța educativă; (5) Mă joc, deci, crez.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Instituții de învățământ general; 2. Centre de creație; 3. Alte forme.
12.	Etc.		

5.2. Profilul Social-psihologic

Nr. crt.	Tipul (denumirea) cercului/ activității extrașcolare	Obiectivele activității cercurilor (altor forme)	Instituții preatatoare de servicii extrașcolare
----------	--	--	---

1.	<i>Viitorul psiholog</i>	<p><u>Obiective:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Identificarea elevilor cu predispoziții pentru cariera psihologică. • Crearea oportunităților de valorificare a elevilor pentru cariera de psiholog. • Organizarea activităților, traininguri psihologice pe diverse probleme. • Stabilirea posibilităților traseie în cariera de psiholog. <p><u>Conținuturi recomandate:</u> (1) Psihologia ca știință și practică; (2) Psihologia vârstei; (3) Psihologie educației; (4) Psihologia comunicării; (5) Psihologia practică.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Instituții de învățământ general; 2. Centre de creație; 3. Alte forme.
2.	<i>Cultura și arta comunicării</i>	<p><u>Obiective:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Introducere în practica comunicării. • Dezvăluirea valențelor comunicării. • Formarea unor abilități de comunicare în diferite contexte. • Modelarea diferitor situații de comunicare. <p><u>Conținuturi recomandate:</u> (1) Comunicarea și funcțiile ei; (2) Tipuri de comunicare; (3) Efectele comunicării; (4) Comunicarea eficientă.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Instituții de învățământ general; 2. Centre de creație; 3. Alte forme.
3.	<i>Cum să devii leader</i>	<p><u>Obiective:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Identificarea elevilor cu predispoziții spre liderism. • Asigurarea unor condiții instituționale de formare a viitorilor lideri. • Formarea graduală a abilităților de lider la elevi – viitori lideri. • Modelarea unor situații în cadrul cărora elevii vor manifesta abilități de lider. <p><u>Conținuturi recomandate:</u> (1) Lider – ca fenomen; (2) Profilul unui lider la diferite vârste; (3) Factori psihologici, sociali și pedagogici care generează apartenența liderilor; (4) Etc.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Instituții de învățământ general; 2. Centre de creație; 3. Alte forme.
4.	<i>Soluționarea conflictelor</i>	<p><u>Obiective:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Introducerea elevilor în problematica conflictelor. • Formarea graduală a unor abilități de diminuare și rezolvare a conflictelor interpersonale. • Modelarea unor situații de conflict și implicarea elevilor în rezolvarea acestora. <p><u>Conținuturi recomandate:</u> (1) Conflict – ca fenomen; (2) Tipologia conflictelor; (3) Factori și cauzele conflictelor; (4) Modalități și</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Instituții de învățământ general; 2. Centre de creație; 3. Alte forme.

		mecanisme de rezolvare a conflictelor; (5) Particularitățile conflictelor la diverse vârste; (6) Etc.	
5.	<i>Rezistăm provocărilor sociale/ naturale</i>	<p><u>Obiective:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Cunoașterea cu provocările lumii contemporane. • Analiza impactului provocărilor sociale,, naturale asupra omului. • Formarea unor competențe de rezistență la provocările sociale, naturale. • Modelarea comportamentului elevilor în diferite situații de calamități, crize naturale etc. <p><u>Conținuturi recomandate:</u> (1) Provocările lumii contemporane: globalizare, internaționalizare, informatizare; (2) Provocări sociale: crize, antivalori, corupție, războaie etc.; (3) Provocări naturale: secete, ploi abundente, cutremure, pandemii etc.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Instituții de învățământ general; 2. Centre de creație; 3. Alte forme.
6.	<i>Cyber Buyling</i>	<p><u>Obiective:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Conștientizarea nivelului crescut de manifestare a comportamentelor de Cyber Buyling între copii. • Promovarea unor metode pozitive și eficiente de educare socio-emoțională a copiilor, victime ori agresori, atât pentru cadrele didactice cât și pentru părinți. • Informarea copiilor cu privire la rolul lor fundamental în apărarea victimelor cyber buyling-ului și în raportarea situațiilor acestora. <p><u>Conținuturi recomandate:</u> (1) Ce este Cyber Buyling-ul? (2) Tipologia Cyber Buyling-ului; (3) Percepția și atitudinea copiilor față de Cyber Buyling; (4) Gradul de răspândire a Cyber Buyling-lui și particularitățile de manifestare; (5) Martorii Cyber Buyling; (6) Agresivitate digitală <i>versus</i> asertivitate socială; (7) Preadolescența și problematica ei în mediul virtual; (8) Mediul online, încotro? (9) Consecințele Cyber Buyling-lui; (10) Aspecte generale privind prevenirea și combaterea Cyber Buyling-lui; (11) Societate fără Cyber Buyling.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Instituții de învățământ general; 2. Centre de creație; 3. Alte forme.
7.	<i>Talentul este un dar!</i>	<p><u>Obiective:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Susținerea și promovarea talentului tinerilor/ copiilor. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Instituții de învățământ general;

	<i>Academia de talente</i>	<ul style="list-style-type: none"> • Contribuirea la educația artistică și culturală a tinerilor/ copiilor. • Încurajarea cooperării și schimbului de experiență între copii. <p><u>Conținuturi recomandate:</u> (1) Ce este talentul? (2) Cum depistăm talentul? (3) Reguli de cultivare a talentului; (4) Orice talent necesită o instrumentalizare complexă; (5) Talent ori pasiune? (6) Eu sunt talentat în...; (7) Poretrele unui copil talentat; (8) Talentul înfloarește în tine; (9) Culorile talentului; (10) Atelierul de arte plastice; (11) Atelierul de fotografie; (12) Atelierul de voce; (13) Masterschef (14) Dramaturgie; (15) Fachin design Cum să îți transformi pasiunea și talentul într-o afacere de succes?</p>	<ol style="list-style-type: none"> 2. Centre de creație; 3. Alte forme.
8.	<i>Laboratorul de creativitate</i>	<p><u>Obiective:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Dezvoltarea armonioasă a creativității prin mijloace artistice. • Dezvoltarea capacității de conștientizare a propriei persoane. • Exprimarea personală în scopul dezvoltării abilităților de comunicare și trăire a emoțiilor. <p><u>Conținuturi recomandate:</u> (1) Creativitatea-formațiune psihică; (2) Dă viață unui personaj prin creativitate; (3) Eu sunt creatorul; (4) Puzell-ul; (5) Astronomia copiilor; (6) Lego; (7) De la origami până la arta teatrului; (8) Super blog; (9) Magazin creativ; (10) Lectură, dialog și creativitate.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Instituții de învățământ general; 2. Centre de creație; 3. Alte forme.
9.	Etc.		

5.3. Profilul Social-economic

Nr. crt.	Tipul (denumirea) cercului/ activității extrașcolare	Obiectivele activității cercurilor (altor forme)	Instituții preatatoare de servicii extrașcolare
1.	<i>Ecoplant</i>	<p><u>Obiective:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Conștientizarea problemelor ecologice în rândul tinerilor. • Promovarea atitudinii eco la nivel național. • Promovarea antreprenoriatului în rândul tinerilor și stimularea la propria afacere. <p><u>Conținuturi recomandate:</u> (1) Agricultura ecologică și produsele tradiționale; (2)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Instituții de învățământ general; 2. Centre de creație; 3. Alte forme.

		Târgurile de Crăciun, posibilitate de promovare a produselor tradiționale; (3) Bursa nutrițienților; (4) Ora verde; (5) Economisții naturii; (6) Eco la minut-concurs de film.	
2.	<i>Bussines Model/ Primii pași în carieră</i>	<p><u>Obiective:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Dezvoltarea integrală a personalității elevului. • Responsabilizarea socială și financiară a elevului. • Formarea la elevi a unei culturi financiare și a competențelor antreprenoriale. <p><u>Conținuturi recomandate:</u> (1) Autocunoaștere și dezvoltare personală; (2) Afacere creativă-misiune, viziune, valori; (3) Etapele orientării în carieră; (4) Marketing sau promovare personală; (5) Cultura antreprenorială; (6) Calitățile unui antreprenor; (7) Afacerile online, un domeniu cu un potențial imens.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Instituții de învățământ general; 2. Centre de creație; 3. Alte forme.
3.	<i>Clubul tinerilor exploratori/ Eco Smart</i>	<p><u>Obiective:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Dezvoltaea abilităților de camping. • Dezvoltarea abilităților de implicare socială prin activități de informare. • Promovarea abilităților vocaționale prin pregătirea activităților interactive în diferite domenii. <p><u>Conținuturi recomandate:</u> (1) Camping și supraviețuire; (2) Activități de conducere / leadership; (3) Activități de informare, instruire în vederea pregătirii de hrană pentru săraci; (4) Colectăm alimente pentru persoanele defavorizate; (5) Curățam și întreținem parcurile; (6) Vizita și încurajarea persoanelor în vârstă; (7) Cercetașii Moldovei; (8) Descoperă ingineria în aer liber.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Instituții de învățământ general; 2. Centre de creație; 3. Alte forme.
4.	<i>Reciclare socială</i>	<p><u>Obiective:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Reducerea, eliminarea impactului negativ asupra mediului și al riscului pentru sănătatea publică cauzate de practicile existente de eliminare a deșeurilor. • Identificarea unor bune practici la nivel european și național. • Evaluarea managementului deșeurilor și a gradului de reciclare a acestora în țară și peste hotarele ei. <p><u>Conținuturi recomandate:</u> (1) Efecte contradictorii ale tehnologiei asupra mediului; (2) Factori responsabili față de protecția</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Instituții de învățământ general; 2. Centre de creație; 3. Alte forme.

		mediului; (3) Educația ecologică și responsabilitatea globală; (4) Caietele folosite salvează copacii; (5) Mediul înconjurător- casa noastră; (6) Știința contrazice strada; (7) Eco Moldova.	
5.	<i>Deprinderi pentru viață</i>	<p><u>Obiective:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Informarea despre diversele probleme personale, sociale, de sănătate și a unui mod independent de viață. • Conștientizarea problemelor proprii de sociale și de sănătate. • Însușirea și practicarea deprinderilor personale, sociale și a unui mod independent de viață. • Conștientizarea influenței grupului de semeni și a mass-media asupra modului de viață. • Promovarea responsabilității personale, sociale a copiilor și a tinerilor. <p><u>Conținuturi recomandate:</u> (1) Relația gânduri – emoții – comportamente; (2) Greșeala – etapă normală, naturală și uneori necesară în dezvoltarea personală; (3) Noțiuni elementare privind curățenia în spațiul personal; (4) Sistemele de siguranță ale locuinței. Rolul și scopul lor. (5) Aparatura casnică de la tehnică la electrotehnică; (6) Eu decid pentru cariera mea; (7) Surse de procurare a alimentelor.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Instituții de învățământ general; 2. Centre de creație; 3. Alte forme.
6.	Etc.		

5.4. Profilul *Intercultural, etnocultural*

Nr. crt.	Tipul (denumirea) cercului/ activității extrașcolare	Obiectivele activității cercurilor (altor forme)	Instituții preatoare de servicii extrașcolare
1.	<i>Dialog intercultural</i>	<p><u>Obiective:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Promovarea interesului către trecutul istoric, a tradițiilor și obiceiurilor țării. • Sporirea nivelului de toleranță al tinerilor. • Educarea personalității ca cetățean care cunoaște și respectă istoria, cultura, tradițiile naționale. • Educarea interesului către istoria și tradițiile familiei sale. • Formarea atitudinii de respect față de propria cultură și față de cultura celorlalți. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Instituții de învățământ general; 2. Centre de creație; 3. Alte forme.

		<ul style="list-style-type: none"> Dezvoltarea atitudinilor participative în dialog cu semenii. <p><i>Conținuturi recomandate:</i> (1) Identitate și cultură; (2) Stereotipuri și prejudecăți; (3) Toleranța și Nondiscriminarea în rândul tinerilor; (4) Înțelepciunea populară – barometru al dezvoltării societății din toate timpurile; (5) Familiarizarea cu “dicționarul de rudenie” și ilustrarea lui cu proverbe populare reprezentative; (6) Istoria numelui mic și de familie – semn ce ne leagă sufletește de vremurile trecute; (7) Cunoașterea arborelui genealogic.</p>	
2.	<i>Tradiții și cultura naționalităților conlocuitoare</i>	<p><u>Obiective:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Cunoașterea unor file de istorie a naționalităților conlocuitoare. Familiarizarea cu unele tradiții și obiceiuri ale națiunilor conlocuitoare. Modelarea unor dialoguri între diferite naționalități. Pronosticarea unui viitor de convețuire a diferitor etnii. <p><u>Conținuturi recomandate:</u> (1) Republica Moldova: etnii și naționalități; (2) Cultura și tradițiile gagaujilor; (3) Cultura și tradițiile românilor; (4) Cultura și tradițiile bulgarilor; Cultura și tradițiile rușilor; (5) Cultura și tradițiile altor popoare.</p>	<ol style="list-style-type: none"> Instituții de învățământ general; Centre de creație; Alte forme.
3.	Etc.		

5.5. Profilul Democrație și drepturile omului

Nr. crt.	Tipul (denumirea) cercului/ activității extrașcolare	Obiectivele activității cercurilor (altor forme)	Instituții preatatoare de servicii extrașcolare
1.	<i>Living Democracy</i>	<p><u>Obiective:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Stimularea comunicării, cooperării și schimbului de opinii și păreri în scopul formării conștiinței civice a tinerilor. Realizarea de dezbateri cu scopul determinării gradului de implicare civică a tinerilor din Moldova. Ghidarea elevilor la norme și valori morale privind realizarea bazei unei societăți democratice. 	<ol style="list-style-type: none"> Instituții de învățământ general; Centre de creație; Alte forme.

		<i>Conținuturi recomandate:</i> (1) Implicare și activism civic – asocieri conceptuale; (2) Cultura civică; (3) Modele și tendințe de participare civică a tinerilor; (4) Principii de participare civică a tinerilor; (5) Motivația participării la acțiuni de protest; (6) Rolul autoperceput al tinerilor și al studenților în societate; (7) Leadership și implicare civică; (8) Caracteristici pentru o participare eficientă a tinerilor.	
2.	<i>Liberty - Mass-media</i>	<p><i>Obiective:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Formarea unui cosumator de media avizat.. • Dezvoltarea abilităților de analiză și raportare critică la mesajele transmise prin mass-media. • Dezvoltarea gândirii critice a elevului prin lectură și analiză obiectivă a informației media. <p><i>Conținuturi recomandate:</i> (1) Rolul mas-mediei în viața elevilor; (2) Aspecte pozitive și negative; (3) Efectele mass-media asupra personalității elevului; (4) Utilizarea mas-media în școală; (5) Participarea la democrație prin media; (6) Cultura media; (7) Accesul liber la informații și libertatea presei.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Instituții de învățământ general; 2. Centre de creație; 3. Alte forme.
3.	Etc.		

5.6. Profilul Etnografie

Nr. crt.	Tipul (denumirea) cercului/ activității extrașcolare	Obiectivele activității cercurilor (altor forme)	Instituții preatatoare de servicii extrașcolare
1.	<i>Vreau să cunosc lumea</i>	<p><i>Obiective:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Stimularea și satisfacerea curiozităților elevului, explicarea și înțelegerea lumii înconjurătoare, investigarea acesteia. • Dezvoltarea capacității de observare și stabilire de relații cauzale, spațiale, temporale. • Dezvoltarea gândirii logice și rezolvarea de probleme privind cunoașterea și înțelegerea lumii (lumea vie, pământul, spațiul, metode științifice), prin achiziția de strategii adecvate. <p><i>Conținuturi recomandate:</i> (1) Cu mic cu mare prin Univers; (2) Tânăr implicat-succes garantat; (3)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Instituții de învățământ general; 2. Centre de creație; 3. Alte forme.

		Lumea la microscop; (4) Noi și lumea înconjurătoare; (5) Magia științei; (6) Misterele lumii; (7) Tot ce mă înconjoară mă inspiră; (8) Relicvele timpului; (9) Școala curioșilor; (10) Cutia Pandorei.	
2.	<i>Acasă e Moldova</i>	<p><u>Obiective:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Promovarea valorilor naționale. • Dezvoltarea sectoarelor culturale și creative din Republica Moldova. • Sprijinirea dezvoltării întreprinderilor sociale în rândul tinerilor. <p><u>Conținuturi recomandate:</u> (1) Povestea țării noastre; (2) Istoria și arta scrisului; (3) Curiozități și legende; (4) Sectorul cultural din Republica Moldova; (5) Cum dezvoltăm Moldova? (6) Conectează, dezvoltă, investește în țara ta; (7) Agroturismul, sursă de venit în mediul rural.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Instituții de învățământ general; 2. Centre de creație; 3. Alte forme.
3.	<i>Atelierul DOR</i>	<p><u>Obiective:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Asigurarea conexiunii culturale între generații. • Consolidarea legăturilor emoționale, culturale și de identitate ale copiilor emigrați cu țara lor de baștină. • Integrarea elevilor în sistemul de valori. <p><u>Conținuturi recomandate:</u> (1) Origini și Reveniri; (2) Generație și cultură; (3) Meșteșugăritul, de la artă la concept; (4) Portul popular; (5) Obiceiuri românești incluse în patrimoniul UNESCO; (6) Păstrarea datinilor în satele Moldovei.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Instituții de învățământ general; 2. Centre de creație; 3. Alte forme.
4.	<i>Cufărul cu obiceiuri și tradiții</i>	<p><u>Obiective:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Sprijinirea conservării patrimoniului național. • Familiarizarea elevilor cu ocupațiile strămoșilor, în vederea creării unui spirit cultural. • Dezvoltarea cultului de mândrie națională. <p><u>Conținuturi recomandate:</u> (1) Moldova în straie de sărbătoare; (2) Fabuloasa identitate etnoculturală a poporului român: datinile, obiceiurile și ritualurile lui tradiționale; (3) Conservarea moștenirii culturale; (4) Enografie și tradiții locale.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Instituții de învățământ general; 2. Centre de creație; 3. Alte forme.
5.	Etc.		

VI. SUGESTII METODOLOGICE PRIVIND ORGANIZAREA ACTIVITĂȚILOR ÎN CADRUL CEROURILOR, ALTOR FORME DE EDUCAȚIE EXTRAȘCOLARĂ

Curriculumul de bază pentru educația extrașcolară, domeniul *Cultură și Societate* are drept misiune de a orienta cadrul didactic/ formatorul (conducătorul de cerc) privind organizarea procesului educațional în cadrul cercului respectiv.

În acest sens, **prima sugestie** este de ordin teoretic/ conceptual:

- ✓ Înainte de a începe proiectarea didactică a activității în cadrul cercului respectiv în baza acestui document se recomandă să studiați profund "*Cadrul de referință al educației și învățământului extrașcolar din Republica Moldova*" (2021); "*Curriculum de bază: competențe pentru educația și învățământul extrașcolar*" (2020) și "*Curriculum de bază pentru domeniul Cultură și Societate*" (2021).

În urma studierii acestor documente Dvs. veți afla esența și particularitățile educației extrașcolare în Republica Moldova:

- Educația extrașcolară este parte componentă a educației nonformale.
- Educația nonformală este parte componentă a sectorului *Educație*.
- Educația nonformală reprezintă un factor de realizare a educației pe parcursul întregii vieți.
- Educația nonformală are funcții de recuperare, complementare și extindere a educației formale.
- Educația nonformală este un factor important de ghidare a elevilor în carieră și de realizare a intereselor, predispozițiilor proprii, manifestând un nivel înalt de motivare și activism.
- Educația extrașcolară în cadrul domeniului *Cultură și Societate* face parte din sistemul educației nonformale din Republica Moldova.
- Educația extrașcolară în cadrul domeniului *Cultură și Societate* reprezintă o formă și o modalitate de formare a competențelor-cheie, competențelor generale și specifice profilurilor respective.

Următoarele sugestii țin de modul de proiectare didactică în cadrul cerourilor respective:

- ✓ Nu trebuie de confundat elaborarea Programului de activitate a cercului cu proiectarea didactică a activității cercului, care este sau poate fi, parte componentă a Programului.
- ✓ Proiectarea didactică se realizează în conformitate cu prevederile *Curriculum de bază pentru domeniul Cultură și Societate* și, în primul rând, cu cele specifice profilului respectiv.
- ✓ Nu există o structură unică de proiectare a activității cerourilor (altor forme) în cadrul instituțiilor de învățământ general și în cadrul centrelor de creație. Totodată, indiferent de forma și structura proiectării didactice, acest construct trebuie să includă componentele: (1) tematica și repartizarea orientativă a orelor (administrarea activităților); (2) competențele specifice profilului; (3) competențele specifice activităților în cadrul cercului; unități de conținuturi (tematica) și modalitățile de organizare și realizare a activităților în cadrul cercului.
- ✓ În procesul de proiectare a competențelor specifice cercului respectiv puteți aplica *Taxonomia competențelor* din documentul "*Curriculum de bază: competențe pentru educația și învățământul extrașcolar*" (2020).

Important în structurarea competențelor de ținut cont de gradualitatea acestora la diferite etape de educație extrașcolară, dar și de necesitatea respectării conexiunii dintre competențele-cheie – competențele generale ale educației extrașcolare – competențele specifice educației extrașcolare pentru domeniul *Cultură și Societate* și a profilurilor respective.

Următoarea sugestie ține de metodologia realizării activităților în cadrul cercurilor respective (altor forme):

- ✓ Metodologia organizării activităților în cadrul cercurilor are la bază:
 - demersul constructivist, care stabilește statutul celui ce învață (centrare pe cel ce învață);
 - demersul sociologic, care determină cadrul interacțional între elevi și profesori, formatori;
 - demersul curricular, care creează contexte de învățare/ educație legate de interacțiunea subiectului cu conținutul curricular ca factor activizant.

Ideea-cheie a acestei abordări constă în promovarea învățării centrate pe elev – activitatea de construire individuală a cunoașterii; subiectul se informează, selectează, apreciază, analizează, compară, clasifică, transferă, descoperă, rezolvă, concluzionează etc.

În acest context, organizarea procesului de instruire/ educație este determinată, în mare parte, de calitatea curriculumului și a ghidurilor metodologice, însă, în primul rând, de calitatea proiectării (sistemice) didactice a activității cercului și de măiestria pedagogică a cadrului didactic/ formator.

În condițiile actuale procesul de educație nonformală poate fi eficient când:

- fiecare elev își realizează potențialul propriu în ritm propriu;
- rezultatele optime/performante se obțin fără supraeforturi din partea elevilor;
- rezultatele optime se obțin în limitele timpului rezonabil;
- elevii manifestă interes față de activitate și rezultatele ei;
- comportamentul social al elevilor este adecvat (în limitele normelor de etică);
- elevul manifestă creativitate etc.

Tabelul 1. *Referențial al eficientizării procesului de educație extrașcolară, domeniul Cultură și Societate*

Nr. crt.	Componentele procesului de educație	Modalități de eficientizare a procesului de predare	Modalități de eficientizare a procesului de învățare
1.	Competențe de format	<ul style="list-style-type: none"> • Corelarea eficientă „competențe generale – competențe specifice”; • proiectarea taxonomică a competențelor specifice; • proiectarea unităților de competențe în raport cu potențialul elevilor și condițiile reale de învățare/ educative; • deschiderea spre formarea competențelor de alt grad de complexitate. 	<ul style="list-style-type: none"> • Acceptarea și intenția de participare activă la realizarea activităților proiectate; • participarea la proiectarea activităților/ concretizarea acestora; • proiectarea activităților complementare în raport cu potențialul și posibilitățile elevilor.

2.	Conținuturi intradisciplinare, transdisciplinare	<ul style="list-style-type: none"> • Identificarea celor mai importante elemente în structura conținutului; • reactualizarea permanentă a conținuturilor; • alegerea logicii optime de organizare a conținuturilor; • asigurarea consecutivității studierii subiectelor; • asigurarea interdisciplinarității; • concentrarea unor subiecte în unități de învățare mai complexe (sau mai mici) în dependență de logica învățării; • raportarea eficientă a conținuturilor la competențele specifice. 	<ul style="list-style-type: none"> • Participarea la identificarea unor elemente de conținut mai actuale; • concentrarea atenției asupra însușirii celor mai importante informații; • percepția conținuturilor în calitate de mijloc de formare a competențelor; • exprimarea interesului față de valoarea conținuturilor; • crearea/ construirea produselor proprii.
3.	Strategii și metode	<ul style="list-style-type: none"> • Identificarea celor mai raționale strategii și mijloace de instruire/ educație; • axarea pe instruirea/ educația activă/ interactivă; • promovarea parteneriatului și a cooperării; • orientarea spre formarea de competențe; • orientarea spre sarcini problematizate, multidisciplinare; • sincronizarea strategiilor didactice/ educative cu cele de evaluare; • corelarea rezultatelor învățării cu potențialul elevilor. 	<ul style="list-style-type: none"> • Participarea la stabilirea instrumentelor de învățare; • participarea activă la actul de învățare; • autoorganizarea, autoformarea; • învățarea independentă; • producerea noilor experiențe de învățare; • participarea la procesele de autoevaluare, autoapreciere; • dezvoltarea gândirii critice/creative; • exprimarea dorinței de a obține rezultate mai bune.
4.	Tipologia și structura activităților extrașcolare	<ul style="list-style-type: none"> • Stabilirea tipului și structurii optime de activitate în raport cu finalitățile intermediare și finale în cadrul unei unități de învățare (unui subiect); • asigurarea coerenței și continuității tipurilor de activități în cadrul unităților de învățare; • diversificarea tipurilor de activități în raport cu interesele și abilitățile elevilor. 	<ul style="list-style-type: none"> • Învățarea activă la toate etapele activității indiferent de structura și tipul acesteia.

5.	Timpul proiectat	<ul style="list-style-type: none"> • Identificarea unui timp rațional de învățare și a ritmului respectiv; • aplicarea unor proiecte de economisire a timpului; • proiectarea rațională și monitorizarea timpului pentru realizarea diferitelor obiective cu diferit grad de complexitate. 	<ul style="list-style-type: none"> • Încadrarea în timpul rezervat; • Extinderea timpului la necesitate • învățarea dinamică și în ritm propriu; • monitorizarea timpului propriu.
6.	Condițiile instruirii/educației	<ul style="list-style-type: none"> • Crearea condițiilor psihologice, logistice, educaționale, organizaționale pentru activitate extrașcolară eficientă. 	<ul style="list-style-type: none"> • Participarea la crearea condițiilor de învățare/educație extrașcolară; • adaptarea la diferite condiții.

Următoarele sugestii țin de aspectul organizațional/ managerial:

- ✓ La nivel instituțional este nevoie de elaborat și aprobat un set de cerințe (Regulament instituțional) privind:
 - Câte și ce fel de cercuri pot funcționa în instituția respectivă?
 - Care va fi grupul-țintă de elevi pentru cercul concret?
 - Care va fi metodologia de a se înscrie în cercul respectiv?
 - Ce condiții vor fi înaintate elevilor înscriși în cercurile respective?
 - Cine va conduce cercul respectiv?
 - Cum și de cine va fi monitorizată activitatea cercurilor?
 - Etc.
- ✓ Răspunsuri generalizatoare la aceste întrebări se vor reflecta în Regulamentul instituțional, elaborat în baza unui Regulament-cadru al Ministerului Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova.
- ✓ La nivel instituțional este nevoie de stabilit modalitățile de asigurare a corelării dintre învățământul formal și extrașcolar în plan conținutal și organizațional.

BIBLIOGRAFIE:

1. Blândul, V.C. *Bazele educației nonformale*. Cluj-Napoca: MEGA, 2015.
2. Guțu, Vl. (coord.expert), Crudu, V. (coord.gen.), Achiri, I., Bîrnaz, N., Chiorbă, C., Ciuvaga, V., Dandara, O., Darii, L., Gremalschi, A., Ghicov, A., Guțu, I., Morari, M., Muraru, E., Olaru, V., Paiu, M., Sochircă V., Solcan, A., Șevciuc, M., Toma, N., Țurcanu, C., Velișco, N., Vitcovschii, A. *Curriculum de bază: sistem de competențe pentru învățământul general*. Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova, Universitatea de Stat din Moldova, UNICEF Moldova, Chișinău: CEP USM, 2020.
3. Guțu, Vl. (coord.științ.), GRÎU, N. (coord.gen.), Crudu, V. (coord.gen.), Marț, V. (coord.op.), Bragarenco, N., Burduh, A., Cosumov, M., Cotovițaia, D., Florea, V., Guțu, Vl., Șevciuc, M., Țurcanu, C. *Cadrul de referință al educației și învățământului extrașcolar din Republica Moldova*. Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova, Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău, 2020, 98 p.

4. Guțu, Vl. (coord.științ.), Grîu, N. (coord.gen.), Crudu, V. (coord.gen.), Marț, V. (coord.op.), Bragarenco, N., Burduh, A., Cosumov, M., Cotovițaia, D., Florea, V., Guțu, Vl., Șevciuc, M., Țurcanu, C. Curriculum de bază: competențe pentru educația și învățământul extrașcolar din Republica Moldova. Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova, Universitatea de Stat din Moldova, Chișinău: CEP USM, 2020, 30 p.
5. Guțu, Vl. (expert-coord.naț.), Vrânceanu M. (expert-coord.naț.), Cutasevici, A. (coord.naț.), Crudu, V. (coord.naț.), Clichici, V. (coord.), Ciobanu, L., Mocanu, L., Straistari-Lungu, C., Duminică, S., Dascal, A. *Cadrul de referință al Educației Timpurii din Republica Moldova*. Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova, Chișinău: Lyceum, 2018.
6. Guțu, Vl. *Curriculum educațional. Cercetare. Dezvoltare. Optimizare*. Chișinău: CEP USM, 2014, ISBN 978-9975-71-526-3, 230 p.
7. Guțu, Vl., Pogolșa, L.(coord.), Crudu, V. (coord.), Bucun, N., Ghicov, A., Achiri, I., Gremalschi, A., Velișco, N., Goraș, M., Gaiciuc, V., Lungu, C., Ceapa, V., Cotovițaia, D., Marț, V., Ghenciu, N., Gînu, D., Eftodi, A. *Cadrul de Referință al Curriculumului Național*. Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova, Institutul și Științe ale Educației. Chișinău: Lyceum 2017.
8. Guțu, Vl., Vicol, M. *Tratat de pedagogie – între modernism și postmodernism*. Iași: Performantica, Institutul Național de Inventică, 2014.
9. *Regulamentul-tip al instituției de învățământ extrașcolar*. Proiect. Chișinău: Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova, 2020.
1. *PLANUL-CADRU pentru învățământul primar, gimnazial și liceal anul de studii 2020-2021*. Chișinău: Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova, 2020.

ANEXE

Anexa 1. Categoriile cercurilor (altor forme). Misiunea și funcțiile cercurilor în raport cu categoriile acestora, domeniul CULTURĂ și SOCIETATE

Nr. crt.	Categoria cercurilor	Caracteristici specifice
1.	<i>Cercuri de categoria A</i> (1-2 ani, de scurtă durată)	<ul style="list-style-type: none"> • Cercurile din această categorie pot fi disciplinare, multidisciplinare, transdisciplinare; • pot îndeplini funcții de recuperare a cunoștințelor într-un domeniu sau de complementare a acestora; • asigură realizarea intereselor, necesităților unui grup mare de elevi; • orientează spre profesie, obiectiv care nu este dominant; • finalitățile nu sunt standardizate și au caracter variat și flexibil. <p>Grupul-țintă de elevi poate fi constituit din:</p> <p>(1) elevii claselor primare (cl. I-a – a IV-a; cl. I-a – a II-a; cl. a III-a – a IV-a);</p> <p>(2) elevii claselor gimnaziale (cl. a V-a – a IX-a; cl. a V-a – a VI-a (VII-a); cl. a VII-a – a VIII-a (IX-a));</p> <p>(3) elevii claselor liceale (cl. a X-a – a XII-a; cl. a X-a – a XI-a; cl. a XI-a – a XII-a).</p>

2.	<p>Cercuri de categoria B (2-3 ani, de durată medie)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Cercurile din această categorie pot fi disciplinare, multidisciplinare, transdisciplinare; • pot îndeplini funcții de complementare și dezvoltare; • asigură realizarea intereselor, necesităților unui grup mai mic de elevi; • are funcții și de ghidare în carieră; • finalitățile au tendința spre standardizare însă cu un nivel înalt de varietate. <p>Grupul-țintă de elevi poate fi constituit din:</p> <p>(1) elevii claselor primare (cl. I-a – a IV-a; cl. I-a – a II-a; cl. a III-a – a IV-a);</p> <p>(2) elevii claselor gimnaziale (cl. a V-a – a IX-a; cl. a V-a – a VI-a (VII-a); cl. a VII-a – a VIII-a (IX-a));</p> <p>(3) elevii claselor liceale (cl. a X-a – a XII-a; cl. a X-a – a XI-a; cl. a XI-a – a XII-a).</p>
3.	<p>Cercuri de categoria C (3-5 ani, de lungă durată, pe durata studiilor la nivel de unul sau mai multe cicluri de învățământ general)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Cercurile din această categorie, de regulă, sunt de un profil, axat pe o disciplină sau discipline înrudite (muzică, dans, teatru, sport etc.); • îndeplinesc funcții de extindere și dezvoltare; • asigură realizarea intereselor, necesităților unui grup mic de elevi cu aptitudini specifice; • ghidarea în carieră – funcția dominantă; • finalitățile, în mare parte, sunt standardizare. <p>Grupul-țintă de elevi poate fi constituit din elevii claselor primare (selectat după vârstă), care continua studiile la următoarele etape a funcționării cercului (gimnazial și în unele cazuri și liceal). Înscrierea la aceste cercuri poate fi și la etapa învățământului gimnazial sau liceal, în baza selecției prestabilite. Totuși, grupul-țintă al elevilor în cadrul acestei categorii de cercuri este în mare parte constant.</p>
4.	<p>Cercuri de categoria D (Ad-hoc, până la 1 an)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Cercurile de acest tip pot fi disciplinare, interdisciplinare și transdisciplinare; • pot îndeplini funcții de recuperare pe o problemă îngustă sau de a pregăti elevii pentru o activitate în viitor: concurs, festival, olimpiadă etc.; • asigură realizarea unor interese, nevoi situaționale ale elevilor; • finalitățile au un statut intermediar și sunt formulate foarte clar. <p>Grupul-țintă de elevi se stabilește în raport cu obiectivele contextuale ale cercului.</p>

CURIICULUM DE BAZĂ
pentru domeniul
CULTURĂ și SOCIETATE
ÎNVĂȚĂMÂNT EXTRAȘCOLAR

Format ???.

Tiraj: ??? ex.

Comanda ?/21.

???